

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XXXIX (33)

Štev. (No.) 32

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. avgusta 1980

Globina sprememb

Vsaka družba nosi v sebi kal lastne smrti in razkroja... To misel marksiisti radi poudarjajo, kadar se jim zdi primerno, in ni razloga, da bi jim oporekali. Kar pa smemo zahtevati od njih je, da so dosledni in ne izvzema-jo svoje lastne, to je socialistične zgradbe, iz tega splošnega pravila.

„Samouprava“ je bila poskus rešiti jugoslovansko, po socialistični državi zavrženo gospodarstvo, s pomočjo svobodnejše uprave podjetij. V državni ustroj, ki sloni na dogmatizmu ene same ideologije in na diktaturi ene same politične stranke, se je vtihotapilo tuje telo; kajti „samouprava“, če hoče biti resnično to, kar naj bi bila po imenu. kliče po različnosti in po svobodi na gospodarskem področju. To pa ima za neizbežno posledico, slej ali prej, politični pluralizem —, ki temelji na politični svobodi.

Jugoslovanska komunistična stranka si je nadelala nalogo doseči — v praksi — zmago nad gornjo teorijo. Posrečiti se ji mora uspešno „samoupravljanje“, brez resnične svobode podjetij. Potrebujejo le navidezno liberalizacijo gospodarstva, ki naj vodi v prav tako navidezen — pluralizem. Tako posplošena prevara (ali samoprevara, kakor se vzame) pa naj bi bila od ljudstva mirno sprejeta, ker bi bila združena z visokim življenjskim standartom in strahom pred sovjetskim posegom — katerega domači komunisti spretno izrabljajo.

Splošno gospodarsko blagostanje v Evropi in mednarodni krediti za katere je jugoslovanska državna klika prodajala svoje pripadništvo, so pomagali zakrivati razpoke v zlaganem položaju jugoslovanskega samoupravnega socializma.

Razmere v svetu pa so se pričele spreminjati in tako mora dandanes vsakdo dokazati koliko je vreden v resnici. Neuspešna gospodarstva bodo propadla in življenjska raven posameznika se bo končno ustavila na višini družbene in njegove lastne storilnosti. Slovenska „samoupravljanja“ podjetja ne bodo izjema. Ves sistem, ki ga je zgradila komunistična stranka krog njihov klič zate po globoki odločitvi:

— ali se spusti „samoupravno“ gospodarstvo v konkurenčni boj za obstanek in samostojno mesto na mednarodnem trgu, v upanju, da sposobnost in iznajdljivost naših ljudi reši, vsaj v Sloveniji, odgovarjajoče blagostanje;

— ali pa bo treba s poostrenim političnim pritiskom doseči od prebivalstva, da sprejme mirno — če že ne vdano — padec življenjske ravni v bližino vzhodno-evropskih socializmov.

„Navideznost“ bo moralo biti konec.

V prvem primeru se bo slovensko gospodarstvo osvobodilo oklepa socialistične države in zahtevalo samoupravi odgovarjajočih političnih sprememb. V drugem primeru pa bo poskus „samoupravljanja“ ostal med nami to — kar je bila odjuga NEP — v sovjetski zgodovini.

Slovenci, kakor večina narodov, ki sestavljajo Jugoslavijo, ne žele, da bi Sovjeti na ta ali oni način vdrl v njihov življenjski prostor in vsilili „svoj“ socializem. Česar na žalost večina ne opaža je, da odločitve za ali proti „poglobitvi socializma“, ne potekajo le v Moskvi — marveč med njimi samimi.

Čas za osnovno odločitev — ali žrtvovati gospodarstvo socialistični diktaturi, ali prilagoditi politični sistem zahtevam uspešnosti, to je zahtevam po večji osebnosti in gospodarski svobodi — poteka v Republiki Sloveniji, ko so sovjetski tanki še daleč. Manj verjetno je, da se ti tanki premaknejo, če jih ne bo nihče klical na pomoč — za reševanje socializma. A to zahteva jasne opredelitve za resnično samoupravljanje in za resnični pluralizem — v Sloveniji.

Vprašanje je, ali je Zveza komunistov Slovenije zmožna samostojnih političnih odločitev? Če tega ni zmožna — bodo odločitve potekale mimo nje in na političnem zemljevidu Slovenije jo bodo nadomestili, ali delegati moskovske

Ob zahtevi po novi kulturni reviji

V Ljubljani je 11. junija t. l. šest kulturnih delavcev mlajše generacije — imenoma: Niko Grafenauer, Tine Hribar, Andrej Inkret, Svetlana Makarovič, Boris Novak in Dimitrij Rupel — izročilo predsedniku Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL) Mitji Ribičiču pismeni predlog za ustanovitev nove kulturne revije v Ljubljani. Tega je poleg te šestorice podpisalo še 54 pobudnikov.

Ta pobuda vsebuje utemeljitev potrebe po novi reviji na Slovenskem z uvodom, v katerem je poudarjeno, da sedanje revije ne zadostujejo več, da ne ustrezajo resničnim potrebam „mišljenjske in pesniške produkcije, ki se more in mora izražati ravno preko revij.“ Dokaz tega je nenehno ponavljanje te potrebe, toda vse pobude „poniknejo v puščavskem pesku obljud“. Današnje ramere pa so take, da „blokirajo vrsto naših piscev, da se ne morejo vključevati v kulturno življenje pri nas primerno sebi, svojim zmožnostim in pravicam, kaj šele, da bi imeli možnost spremljati naše kulturno življenje in ga oblikovati po svojih sposobnostih in glede na svoje zamisli.“

Tako so v uvodu naznačili, kaj je namen njih vloge, ki jo nato razlagajo pod tremi vidiki: 1) historijata revijalnega življenja, 2) kratke ocene današnjega kulturnega položaja in 3) koncepta nove revije.

UTEMELJEVANJE

Od vseh nekdanjih revij danes izhajajo še Sodobnost, ki je revija ožjega kulturnega in reprezentančnega značaja; Dialogi, ki je regionalističnega značaja (Mariborskega?); Znamenja, ki jih bere le „ožji krog katoliško usmerjenih intelektualcev“; 2000, ki neredno izhaja; in vrsta znanstvenih revij. Poleg teh še Problemi. Prav ta revija, iz katere so podpisniki večinoma izšli in razmere ob njej, jih silijo, da so napisali to vlogo. Probleme izdaja Zveza socialistične mladine Slovenije in ima „že vrsto let težave tako glede uredništvovanja kakor izhajanja. Revija je v nevzdržnem položaju tako za izdajatelja, urednika in sodelavce.“ Stalni spor je glede urednika; sotrudnikom ne ustreza, da jim ga izdajatelj „tako vsiljuje, da jim ga vsili“.

Dasi govori ta odstavek o Problemih, ne omenja postanka te revije, ki pa nam je še dobro znan od časov nasilnega zatrtja svobodoljubne revije Perspektive, ko so oblasti ustavile revijo, urednika Pučnika sodnijsko obsodile in namesto njih ustanovile Probleme. Ta kriza je nastala zato, ker Društvo slovenskih književnikov ni hotelo sprejeti za člana ideologa Perspektiv Tarasa Kermavnerja in je zato s protestom stopila iz društva gotovo najpomembnejša skupina Perspektivcev: Primož Kozak, Janko Koš, Peter Božič, Lojze Kovačič, Marjan Rožanc, Dominik Smolej, Veno Taufer in Danilo Zajc. Za vodstvo Problemov so dali dogmatične komuniste, ki so tako zamenili tolerantne demokratične humaniste. Tega početka, pravim, naša vloga ne omenja, pač pa riše razmerja ob reviji sami: sodelujejo najmlajši pa tudi petdesetletniki, križajo se kriteriji, pa tudi kvalitete, blokirajo se skupine med seboj; prav mlajši se ne morejo uveljaviti, dasi veljajo Problemi za mladinsko revijo. Poleg tega izdajatelj še meni, da takomenenovani zastopniki srednje vrste (tisti iz Perspektiv!) ne morejo priti že a priori na uredniško mesto. „Zato je nujno, da ti ustvarijo novo revijo, mladi pa naj ostanejo v tej reviji mladih.“ To pa jim ne gre v račun. Lahko bi se rešila kriza tudi na ta način, da bi se sotrudniki porazdelili po različnih revijah, toda tako bi bile „različnosti med revijami še manj-

ga imperializma, ali pa ljudje, ki resnično verjamejo v svobodoljubno zrelost slovenskega naroda.

— zar.

še, kar bi vodilo v stagnacijo, anemičnost in v do kraja zavrti položaj. Nova revija bi nedvomno preprečila otrplost, ki grozi z zabetoniranjem slovenskega kulturnega provincializma. Problemi niso sicer hoteli biti politično opredeljeni ne kot pozicija ne kot opozicija... niso hoteli biti negacija vsega obstoječega... hoteli so biti časopis za mišljenje in pesništvo, hoteli so ustvarjati pluralizem in uvesti nove mere ocenjevanja itd... toda ene misli so blokirale druge (zunanj blokada pustimo v miru!), tako da se nobena ne more izraziti do kraja. Tudi zato je potrebna nova revija: Konec je linearnega časovnega razvoja umetnosti, zaporednosti idejno-slogovnih zasnutkov, estetskih programov. Konec je vrednotenja umetniške veljavnosti na temelju idejno-estetske pripadnosti.“ (Zadnje razumem; komunizem ima svoja estetska merila, katolicizem svoja... tega bo konec.)

Gre za povrnitev k bistvu umetnosti. Ločiti je treba kulturno ideološke projekte od umetnostnega dela. Posel umetnika je ustvarjati umetniška dela, premisliti umetnost kot umetnost. Pogoj za novi kriterij je svobodno pretakanje kulturno-političnih, idejnih in estetskih pogledov. Ponovno reflektiramo svojo apolitičnost, dasi se ideološkim pritiskom ne nismo mogli izogniti, ampak smo bili pogosto celo najbolj izpostavljena tarča političnih in ideoloških podtikanj in diskriminacij. Zavzemamo se „za pluralizem samoupravnih interesov. V spopadu s samoupravnimi in restalinizirajočimi tendencami je v ospredju utemeljevanje samoupravljanja, demokracije in mišljenjske diferenciacije.“ V tem stavku vidimo mi pravo vsebinsko bistvo nove revije.

V nadaljevanju je govora o spremembi kriterijev, o samokritiki in razgibanosti, dinamičnosti novega kulturnega življenja, ki ga hoče revija vnesti v sedanjo kulturno stagnacijo. Hoče povezave s svetom in poročati o njem... in seveda kritično spremljati „izrazito in samobitno slovensko kulturno delovanje in način umetniške in mišljenjske diferenciacije. Le tako bo zagotovljen pluralizem stališč in dialog ne le med revijami, ampak tudi znotraj revije med njenimi sodelavci samimi.“

PODPISNIKI VLOGE

V Delu (Književni listi) z dne 26. junija 1980 niso prikazana imena podpisnikov, razen omenjenih šestih izročiteljev vloge. Toda od druge strani smo dobili imena vseh podpisnikov, ki so naslednja: Vladimir Arzenšek, Miha Avanzo, Drago Bajt, Aleš Berger, Janez Bernik, Peter Božič, Andrej Brvar, Milan Dekleva, Jure Detela, Emil Filipič, Kostja Gatnik, Branko Gradšnik, Niko Grafenauer, Jani Golob, Matjaž Hanžek, Spomenka Hribar, Tine Hribar, Andrej Inkret, Drago Jančar, Milan Jesih, Dušan Jovanovič, Milan Kleč, Manica Košir, Taras Kermavner, Lojze Kovačič, Vladimir Kovačič, Kajetan Kovič, Lado Kralj, Lojze Lebič, Borut Lapornik, Pavle Lužan, Svetlana Makarovič, Janez Mušič, Marko Mušič, Boris A. Novak, Jernej Novak, Tone Peršak, Emil Milan Pintar, Denis Poniž, Marjan Rožanc, Dimitrij Rupel, Veljko Rus, Maksim Sedej ml., Marko Slodnjak, Jože Snoj, Ivo Svetina, Zvone Šedlbauer, Rudi Šeligo, Veno Taufer, Bor Turel, Igo Urbančič, Marko Uršič, Saša Vegri, Aleš Vodopivec, Peter Vodopivec, Dane Zajc, Srečo Zajc, Pavle Zidar, Jaša Zlobec in Aleksander Zorn.

Kot vidimo iz teh podpisov, je med njimi večina nekdanjih Perspektivcev, ljudi s tolerantnim humanističnim odnosom do soljudi, ki sicer ne taje svojih marksističnih osnov, so pa v nasprotju z dogmatističnimi ideologiji; teže po destalinizaciji in demokraciji, ki se ta hip kaže v Sloveniji v samoupravljanju.

(Bo še)

El Papa ante las drogas

Juan Pablo II se opuso en severos términos al proyecto de legalización de las marihuanas y otros estupefacientes “erróneamente definidos como drogas suaves”, anunciado por el ministro socialista italiano de Salud Pública, Aldo Aniasi. El Papa sostuvo que este tipo de experimentos en otros países “no sirvieron para prevenir ni para reeducar” y señaló que lo necesario es reformar a la sociedad moderna cuyas faltas incluyen “la legalización del aborto y el divorcio”, al hablar a los jóvenes de un centro de rehabilitación de drogadictos y a expertos de Estados Unidos y naciones europeas en una audiencia especial en su residencia de verano. El Santo Padre recordó que el congreso de médicos católicos que se celebró en Asís en noviembre pasado y otro europeo realizado en Bruselas en mayo, se opusieron contra la legalización de las drogas alucinantes para uso personal.

Dr. Tine Debeljak

(24)

NEKAJ POGLEDOV Z NAŠE PERSPEKTIVE NA JOSIPA BROZA - TITA

Toda po 22. juniju 1941 se je pojavila še nova „protiokupatorska vojska“ na terenu Jugoslavije, ki je vstala na poziv Kominterne in s ciljem zunaj jugoslovanskih državnih in narodnih potreb: za obrambo Sovjetske zveze „domovne socializma“, kakor jo je terjala prisega na 21. temeljnih zahtev za slednjo KP, ki hoče biti član KOMINTERNE. Nastala je iz internacionalnih pobud, česar ne taje njeni stvaritelji (Tito) in kot sem omenil, si nadelala patriotsko ime „narodno-osvobodiljska vojska“, dasi je imela za cilj socialno revolucijo kot del svetovne revolucije, ki naj bi služila za odskok v Srednjo Evropo (kakor se je izrazil Kardelj svoj čas). Še celo pa nedvomljivo jasno dne 27. 5. 1945 sovjetskemu poslaniku Sadčikovu: da „želi Jugoslavija postati sestavni del Sovjetske Zveze“ (Pisma CK KPJ i pisma CK SKP, 1948, 41).

Obe „protiokupatorski gibanji“ sta se začeli v Srbiji in začetkom celo nastopali skupno. Toda njuni protiokupatorski nastopi so povzročili nečloveške represalije Nemcev, ki so šle tako daleč, da so postrelili vse dijake višjih razredov gimnazije s profesorji vred v Kragujevcu, potem na stotine talcev v Kraljevu itd., končno sto Srbov za enega nemškega vojaka! Jeseni l. 1941 je že prišlo do vidnih ciljev obeh gibanj: za državo ali svetovno revolucijo, za London ali Moskvo. Nemci so s prvo ofenzivo zavrla obe gibanji in ju pognala čez meje Srbije: Tita v Bosno, in Mihajlovića v Črno goro, odkoder sta oba hotela priti nazaj.

Ob vprašanju prihodnosti Jugoslavije je stopila ta borba pri enih kakor drugih na prvo mesto, dočim je aktualno stanje do okupatorjev stopilo na drugo. V tem domačem sporu za bodočnost — v mešani vojni — so si stale nasproti trde silnice in koncepti: ustaši, četniki, in partizani. Med prvima dvema je divjal nehumani genocidni boj, tretji — Tito — je iz tega trenja jemal korist, da je pregnancem nudil zaščito. Toda tu sta bila še oba okupatorja. Ta dva sta imela eno samo misel: Borite se med seboj, nas pa pustite pri miru! Sicer bomo uničili — vse. Tako so Nemci kakor Italijani ovirali ustaše, jih ščuvali na Srbe, Srbe na Hrvatine in muslimane; te medsebojne borbe med partizani in med četniki izkoriščali okupatorji za svojo maščevanje: ko so na pr. vas zapustili eni in drugi po svojem opravljenem delu, so prišli Italijani in požgali in pobili ostale, ki niso bežali v hribe (Zaliv, 1980, 249. Rene Willien: Hudirjev podvig). V medsebojnih stiskah četnikov

Saharov in protiamerikanizem

Mesto Gorki, kjer je konfiniran znani fizik Andrej Saharov, je za tužje prepovedano mesto. Zaradi tega pa Saharov ne more uradno dobiti nobenega pisma iz svobodnega sveta. Toda navkljub vsemu je Saharov uspel odgovoriti na določena vprašanja, ki mu jih je zastavil severnoameriški list Washington Post. V enem teh odgovorov Saharov kritično presoja javno mnenje v zahodni Evropi.

Takole pravi: V svetu je prišlo do takega položaja, da je nujna večja odgovornost ne samo Združenih držav A-

kakor partizanov je prišlo do tega, da so eni in drugi iskali pomoči pri okupatorjih. Tako so partizani poslali k nemškemu generalu svoje najvišje odposlanstvo za sklepanje pogodbe z N e m c i, da jim pomorejo uničiti četnike in napovedujoče se AA, kakor sem že govoril. Lokalni „četniški“ poveljniki v Črni gori pa so se pogodili v Podgorici junija 1942 leta za medsebojno podporo. Tako tudi drugi četniki v Hercegovini in Dalmaciji, bodisi za obrambo proti ustašem, bodisi proti partizanom. Italijani so jim dali ime Milizia anticomunista voluntaria (Kot jih tako imenuje ital. pisec Maurizio Bassi: Due anni fra le bande di Tito, 1950, 137, 139...). O pogodbi in o MAV piše dr. Ž. Topalović (Pokreti narodnog otpora u Jugoslaviji, str. 49).

Na ta podgoriški dogovor je 12. junija 1942 poslal britanski zvezni oficir pri Mihajloviću kapetan Hudson pismo, v katerem sporoča, da bi se rad sestal s črnogorskimi poveljniki Jevdževićem in Stanišićem, ker so „se tako uspešno borili proti komunistom in osvobodili vse kraje od njih... rad bi jim osebno povedal, da je Velika Britanija odločena, da vam pomaga pri zedinjenju vseh narodnih sil v državi in pri pripravi predhodnih akcij proti okupatorju za tisti dan, ko boste imeli izglede na uspeh... Rad bi osebno videl te poveljnike, da bi mogel sporočiti svoji (angleški) komandi, da sem jih osebno videl, da sem bil na terenu, ki so ga oni očistili komunistov ter da potrdim njihovo nacionalno stališče, kot da delajo po vaših (Mihajlovićevih) nalogah“ (Topalović, ibid. 50). — Citiram to pismo predvsem zato, da velja lahko tudi za ves slovenski protikomunistični odpor legalnih Vaških straž, ki so jim tudi vsilili naziv Milizia anticomunista voluntaria, in s katerim se lahko pred zavezniki — in pred zgodovino — pokažejo kot narodno zavedni borci v skladu z zavezniško vojaško politiko! In ne izdajavci!

Po strašnih represalijah nemške soldateske se je Mihajlović nekako potegnul v manjše protiokupatorske akcije ter se lotil izvedbe poročila šefa britanske misije kapetana Hudsona, da je nemški zapovednik Srbije izdal poziv na ljudstvo, naj zatirajo ta izvor vseh nerednosti... nelegalnih banditov, ki si nadevajo ime kraljeve vojske“ (Topalović ib. 49).

Pripravljanje Mihajlovića „na ta dan“ je bilo tudi v zvezi s pozivom predsednik jugoslov. vlade v zdomstvu prof. Jovanovića, ki ga citira bivši šef ameriške misije pri Titu, Charles (Nad. na 2. str.)

merike, ampak tudi vseh zahodnih držav. Dogaja se, da evropske države ne nudijo ZDA nikake podpore v borbi proti totalitarizmu, češ da so samostojne do te države ali pa ne podpirajo ZDA iz različnih lastnih političnih in gospodarskih razlogov. Navkljub izjavam o hotenju obrambe popuščanja napetosti pa iz teh izjav prosva v resnici le protiameriška spletk, ki more biti v začetku ugodna za določeno državo, na dolgo roko pa bo hudo škodljiva za tisto državo in tudi za ves svet.

VLADA "VLADA" A PARTIJA ODLOČA IN DOLOČA

Tako nekako mimogrede je 23. junija na seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v zaključni besedi predsednik Franc Popit rekel, „da nekateri komunisti v družbenopolitičnem sistemu niso izvršili svojih nalog“, da je treba na vseh področjih aktivnosti več reda in da se ne sme več dogajati, da se eno govori, drugo pa dela. Prav na koncu je razložil mnenje predsedstva CK ZKS o nekaterih spremembah in dopolnitvah v republiškem svetu. Celotno besedilo njegovega govora v „Delu“ ni bilo objavljeno, toda dne 12. julija je na prvi strani natisnjena obrobljena kratka notica „Dr. Anton Vratuša je odstopil“. Tam piše, da je Vratuša pred tremi zbori slovenske skupščine odstopil in da so zbori ostavko sprejeli.

V začetku julija je partija poslala vsem občinskim organizacijam SZDL (Socialistične zveze delovnega ljudstva) ime novega izbranca za predsednika Izvršnega sveta (vlade), dosedanjega notranjega ministra Janeza Zemljariča. Od povsod so seveda dobili potrdilo. Tako je bil nato soglasno imenovan za novega mandatarnega predlaganec partije in skupščina ga je „uradno“ izvolila 15. julija, ta pa je takoj predložil svoje kandidate za novi Izvršni svet. Pri izbiri se je ravnal „po zakonu o državni upravi in IS“, toda ker je zmanjšal število članov, je sam izjavil, da bo treba zakon spremeniti. Namesto pet podpredsednikov, so sedaj samo trije, namesto 21 članov IS jih je samo 18. V novem IS je sedem novih imen, ostali so bili že v Vratušovem IS.

Skupščina SRS je 16. julija soglasno „izvolila“ člane IS. Ti so: Jože Florjančič, podpredsednik, 45 let, Otočec, ekonomist, član partije od 1958; Vlado Klemenčič, podpredsednik, 41, Oštrleje v Bosni, ekonomist in politolog, član ZK od 1959; Dušan Šinigoj, podpredsednik, ekonomist, član ZK od 1957; Boris Čizmek, 61, žablja vas, meščanska šola, oznovec, up. general milice, resor za borbe in vojaške invalide, partije od 1939; Tomaž Ertl, notranje zadeve, 48, diplomat visoke politične šole, član ZK od 1949; Andrej Grahov, 47, Ljubljana, pravnik, član ZK od 1957, resor za promet in zveze; Jernej Jan, 45, let, Ljubljana, pravnik, član ZK od 1962, resor za mednarodno sodelovanje; Tatjana Kosovel, 47, Maribor, 47, ekonomistka, članica ZK od

NEKAJ POGLEDOV...

(Nad. s 1. str.)

Taylor (Naša reč 1965, br. 165/6): „Pozivam vas, da ne povzročate vstaj v Jugoslaviji proti sovražnim okupatorskim silam, ker boste sami sebi povzročali težke izgube in represalije, a vaša borba ne bo zaveznikom v nobeno korist... Kadar bo prišel pravi trenutek za oboroženo vstajo... vas bomo poklicali mi.“

Marijine pesmi v "Gallusovi" interpretaciji

Že meseca julija smo se nadejali slišati ga. Gallusov koncert seveda. Slovenske Marijine pesmi v njegovem podajanju, v trikratni izvedbi. Tako je bilo rečeno. Potlej smo zvedeli, da je datum in kraj koncerta preložen; iz tehničnih in tehničnih razlogov. Končno smo 2. avgusta lahko poiskali v Lomas del Mirador cerkev Naše Gospe iz Fatime.

Naključje je naneslo, da je prav to cerkev, kot nekaj drugih, zamislil in vodil gradnjo naš rojak arh. Marjan Eiletz. V nepravilnem osmerokotnik v sebi zaključen prostor; svečano, enakomerno razsvetljen. Precejšnja prostornost je zajela v objem prečnega nosilnega pasu, v primerni višini odmaknjenega od zidovja. Kot edino okrasje stranskega ostenja ponazarja s tega pasa štirinajst podolgovatih plošč Kristovo rešno trpljenje. Vzdušje cerkve se zdi primernejše za množično pristnost vernikov kot za osamljen kontemplativni dvogovor z Najvišjim. Oltarna miza je že odnešena. Apisda prirejena za zborovo namestitev. Šele pogled na čelno steno apside opozori, da nismo v koncertni dvorani. Okbložena z robniki odpadkov svojega škrljevega iz Mar del Plate, se stena vsebinsko dozdevno pogloblja v kamnite grobove izpred dvatisočih let. V sredini križani na čezmernem, čez vsoto steno razpetem križu. Kot da tako razseže križa po

1959, resor za zdravje in socialno varnost; Martin Košir, 54, Goriče, nižja kmetijska in srednja ekonomska šola, član ZK od 1944, resor za ljudsko obrambo; Ivo Marenko, 38, Železniki, diplomant biotehniške fakultete, član ZK od 1963, resor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; Jože Pacek, 46, Veliko Mrševo, pravnik, član ZK od 1951, resor za pravosodje, upravo in proračun; Majda Poljanšek, 42, Domžale, profesorica, članica ZK od 1957, resor za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo; Milivoj Samar, 41, Ljubljana, ekonomist, član ZK od 1958, resor za družbeno planiranje; Marjan Simič, 49, Dobrava pri Kostanjevici, ekonomist, član ZK od 1950, resor za delo; Anton Slapernik, 37, Bosanska Krupa, ekonomist, član ZK od 1957, resor za finance; Borut Šnuderl, 40, Ljubljana, pravnik, član ZK od 1959, resor za tržišče in gospodarstvo; dr. Lojze Ude, 44, St. Lenart, pravnik, sodnik, član ZK od 1964, resor za zakonodajo; Tone Vahen, 39, Brestanica, častnikar, član ZK od 1957, resor za informacije; Marko Vrančič, 40, Škofja Loka, inž. strojništva, član ZK od 1957, resor za energetiko, industrijo in gradbeništvo; dr. Iztok Winkler, 41, Nova vas, doktor ekonomike in diplomant biotehniške fakultete, član ZK od 1959, resor za kulturo in znanost; Marija Zupančič-Vičar, 48, inž. gradbeništva, članica ZK od 1949, resor za varstvo okolja in urejanja prostora.

CARTER – DEMOKRATSKI KANDIDAT

Novo poglavje ameriškega volilnega procesa je bilo zaključeno pretekli ponedeljek, ko se je v zadnjih večernih urah tega prvega dne zasedanja izvedla volitev, ki naj bi odločila, ali bo konvencija demokratske stranke „odprta“ ali „zaprta“. To dvojno pojmov je imelo bistveno važnost za vse nadaljnje delovanje.

Še pred zloglasnim škandalom Billygatta se je senator Kennedy, ki je bil poražen od Carterja na primarnih volitvah, zanašal, da bo določeno število volilnih mož zapustilo predsednika in se odločilo zanj. Po aferi Carterjevega brata pa je sploh resno upal, da se bo konvencija množično izrekla zanj. Kennedy je celo prišel do sporazuma s predsednikom v smislu, da kdorkoli od njiju naj bi dosegel demokratsko nominacijo, bo prejel tudi podporo poraženega.

Konvencija Demokratske stranke je začela zasedati v ponedeljek. Seveda je bila prva velika zadeva, o kateri se je morala odločiti, ali bodo delegati svobodno glasovali za kateregakoli delegata („odprta“ konvencija), ali pa bodo morali oddati glas za tistega kandidata, za katerega so prejeli mandat volilcev. Za predsedniško nominacijo je potrebnih 1666 glasov, Carter si je na primarnih volitvah zagotovil

MEDNARODNI TEDEN

PAPEŽ JANEZ PAVEL II. je ostro napadel načrt italijanskega ministra za zdravje, ki predlaga, da bi uradno dovolili uživanje marihuane in drugih „lažjih mamil“, kot način boja proti uporabi heroine, ki dela hude preglavice italijanski družbi. Papež je izjavil, da podobni ukrepi v drugih državah „niso služili ne za preprečitev ne za prevzgojo uživalcev mamil.“

ITALIJANSKA VLADA je obtožila neofašiste za atentat na železniški postaji v Bologni, ki je terjal 76 smrtnih žrtev. V enajstih letih odkar se je v Italiji obnovil terorizem, je bilo doslej 247 smrtnih žrtev. Od teh jih 116 pripisujejo neofašizmu, 85 marksističnim teroristom, 34 pa tujim teroristom,

ZDA so temeljito spremenile svojo obrambno strategijo. Doslej je vladal princip, da v primeru atomske vojne ameriške rakete poletijo najprej proti velikim ruskim mestom kot so Moskva, Leningrad, Kiev itd. Sedaj pa je predsednik Carter odločil, naj se skuša s prvi vrsti razdejati vojaška oporišča in zaklonišča sovjetskih veljakov.

HOMEINI, iranski verski in politični vodja je ostro napadel Sovjetsko zvezo. Kot prej ZDA, je sedaj imenoval ZSSR kot „veliko satansko silo“, ki kljub svoji moči ne more ukrotiti Afganistana. Homeini sam pa ima probleme z upornimi levičarskimi študenti. Sedaj je napovedal, da bo novi ministrski predsednik iz vrst „trdih“ muslimanov.

1985 delegatov. Torej je bil ves Kennedyjev napor in up položen na doselek „odprte“ konvencije. Tisti ponedeljek, po dolgih debatah in v poznih urah, se je konvencija odločila, naj se delegati držijo starega principa in volijo kandidata za katerega so prejeli mandat.

Kennedy v takem položaju sploh ni hotel več nadaljevati boja. Enostavno je sporočil, da umakne svojo kandidacijo. Poklical je telefonsko Carterja in mu čestital k važni in močni zmagi. Tako je demokratska stranka dobila kandidata precej prej, kot so predvidovali, saj je bila volitev določena šele za sredo.

Sedaj so v ameriški politiki vržene karte. Le dve možnosti ostaneta še na mizi: Carter za demokrate in Reagan za republikance. Očividno ima Carter kljub vsej smoli še vedno prižgano svojo srečno zvezdo. Vendar po raznih anketah ga Reagan visoko nadkriljuje v priljubljenosti volilcev. A tudi v tem še ni izrečena zadnja beseda. Do novembra, ko bodo predsedniške volitve, manjka precej časa. Šele tedaj bo jasno vidno, kdo bo za novo dobo vodil največjo velesilo zahodnega sveta: specialist za ponesrečene poteze Carter, ali bivši filmski zvezdnik Reagan. Bog se nas usmili.

zbor je vedno dobro pripravljen, homogen. Vselej zveni ubrano. Nekoliko požlahtenja v sopranskih glasovih, delna okrepitev kontraaltov in skrbnejša izgovarjavanja bi zboru vsekakor bila v prid.

Za njim se je predstavil Gallusov mešani zbor s petinštiridesetimi pevki in pevci. Dasi z nekoliko šibko zasedbo v tenorjih (le kje so naši tenoristi!), je zbor zvenel res kot zbor. Spet smo lahko bili priče, koliko lahko doprinese k uspehu pevske nastopov dobra, akustična dvorana. Napevi so polnili prostor z vsemi interpretacijskimi in zvočnimi podrobnostmi, kar v manj povoljnih okoliščinah v dobri meri vsrkajo zvočno neodbojne stene. Nedvomno je bil to eden izmed razlogov, da je moral zbor spremeniti kraj koncerta. Obenem je z dovolj veliko cerkvijo lahko omejil število nastopov samo na enega.

Poleg obeh zborov so se uveljavili solisti: sopranistka ga. Katica Lipušček-Peretti, baritonist g. Jože Malovrh in bas-bariton g. Vinko Klemenčič kot gost. Sopranistka postaja pravo odkritje in prijetno presenečenje s svojim dobrim nastavkom in zavirljivim obsegom. S primerno šolo in pa vztrajnostjo bo svoje pevske vrline lahko izpopolnila s še jasnejšo vokalizacijo, z nekaterimi interpretacijskimi otenki in tehniko in nemara s topleje obarvanimi višinskimi legami. Zbor bo imel v njej vsekakor trden oporni steber. Gospej

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Zadnje nedeljo je bila svečano otvorena poljedelska, živinorejska in industrijska razstava, ki vsako leto zbere najbolj uspešne eksponente argentinskega polja. Tu si lahko ogledamo domače in tuje poljedelske stroje, delajo se nagrade mogočnim bikom, razračenim kravam, pa ovcam, prašičem, perutnini in vsakovrstni divjadi, kar jih ta obširna dežela premore.

Razstava je važna, ker predstavlja neke brste barometer domače poljske dejavnosti. In ta je važna, ker je Argentina tradicionalna poljedelska in živinorejska dežela. Neštetokrat so bile domače gospodarske krize prebrodene prav s pomočjo in zaslombo poljedelstva in živinoreje. Znan je tukajšnji izraz, da se vsaka kriza reši „z nekaj dobrimi letinami“.

A sedanji položaj ni tako enostaven. Sploh je ideja gospodarske ekipe zadnja leta, da bi nekoliko spremenila ta tradicionalni položaj. Večkrat smo že v teh vrsticah omenili, da je namen gospodarske ekipe obnoviti industrijski sistem na tak način, da bi država imela močno industrijo, čeprav manjšo v obsegu kot doslej. Ne vemo, ali bo vlada v tem uspela ali ne. Upajmo da. Vendar ena izmed cen tega ukrepa je začasna umetna protivrednost dolarja, ki pa že dalj časa težko udarja zlasti poljedelce in živinorejce.

Zaradi te umetne protivrednosti dolarja so argentinski pridelki eni najdražjih na svetovnem trgu, in tako vidimo, da že nekaj časa izvoz pridelkov nenehno pada in težko ogroža ta sektor, ki doma nima dovolj razsežnega tržišča, zunaj ga pa ne more ohraniti ali dobiti novih tržišč zaradi problema cen.

Tako je država zašla v splošno krizo. Medtem ko se industrijski sektor še ni ojačil, kot je bilo predvideno, se je kmetijsko področje le nekoliko preveč oslabilo; seveda po mnenju industrijalcev in veleposrednikov. Vlada meni, da ni izgubila vajeti položaja in da je ta kriza do neke mere potrebna. In tako vztraja na svojem načrtu kljub kritikam, napadom in zahtevam ter prošnjam posameznih področij argentinske gospodarske dejavnosti. Težko je prerokovati kam se bo razvoj obrnil v bodoče. Gotovo pa je, da če se izjalo-volje načrti sedanje vlade, ostane kaj malo upanja, da bi se v bližnji bodočnosti stvar uredila.

Najtežje pa bi bile socialne posledice. Kajti, priznajmo, morebitni populistični ukrepi bodočih vlad, bi vso stvar le še poslabšali. Ne gre tu za umetna povišanja plač, ki bi sprožila nov inflacijski skok. Na katerem temelju naj sloni domače gospodarstvo, zlasti socialno blagostanje, če je produktivni sistem praktično uničen? Državno gospodarstvo, in zlasti zunanjetrgovska bilanca bi si res kmalu opomogli ako bi vlada hitro in močno devalvirala peso napram dolarja. A to bi okoričilo maloštevilne veleposrednike, kaj malo in prepočasno bi to poma-

galo delavskim vrstam, katere bi medtem stiskala brezposelnost ter inflacija.

Tako je treba zaenkrat zaupati, da se vladni ekonomisti niso zmotili in pa vztrajati na začrtani poti. Vsaj kar se inflacije tiče, izgleda, da je zaznati postopno izboljšanje. Meseca julija je draginja poskočila za 4,6 odstotkov, kar predstavlja v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 48,3 odstotno inflacijo in v zadnjih dvanajstih mesecih 102,6 odstotno inflacijo. Tako je sedaj skoraj gotovo, da bo letos, po mnogih letih, inflacija padla pod sto odstotno raven.

Vprašanje je, kako bo na inflacijski razvoj vplival nov sistem davkov, ki jih je napovedalo gospodarsko ministstvo. Sploh novi gospodarski ukrepi doživljajo kritiko raznih skupin. Celotno v sami vladi je prišlo do nesporazumov. Tako npr. glede podjetniškega prispevka v pokojninski sklad.

Da bi znižal stroške proizvodnje, je gospodarski minister napovedal ukiniti podjetniškega prispevka v pokojninski sklad. Ta prispevek bi nadomestili iz državnih fondov, kamor bi prišlo več denarja vsled novega davčnega sistema. A minister za socialno skrbstvo, pod katerega oblast spadajo pokojninski fond, se je izrekel proti spremembi dosedanjega sistema. Predvideva namreč, da bo zaradi te spremembe pokojninski sistem zašel v finančne težave. Predstavniki enega in drugega ministristva so se sestali, da bi našli rešitev problemu, a doslej niso mogli najti skupne točke.

Na socialnem področju se zadnje dni posveča mnogo pozornosti tudi na novi zakon socialnega skrbstva, ki ga bo uzakonil predsednik v prihodnjih dneh. Znanje so že glavne točke, ki smo jih tudi svojčas že obrazložili. Sindikatom bo enostavno prepovedano opravljati posle socialnega skrbstva. To delo bo prišlo v resor novih ustanov, katere bodo prejemale dotok socialnih prispevkov. Te ustanove bodo vodili sveti, ki jih bodo sestavljali trije zastopniki delavcev, trije zastopniki delodajalcev in en predstavnik vlade. Njih delo bo nadziralo vodstvo Narodnega inštituta za socialno skrbstvo. Te ustanove bodo morale posvetiti 80 odstotkov vseh dohodkov v zdravstveno varnost. Medtem pa bo sindikatom ostala skrb za turistično udejstvovanje članov, za kar bodo morali sindikati uporabljati svoje fondne in ne bodo prejemali prispevkov socialnega sklada. Vpisovanje v eno ali drugo teh socialnih ustanov bo svobodno, a vsak delavec ali uradnik bo moral biti vpisan v katero izmed njih.

Končno omenimo še, da bo predsednik države, general Videla, v torek 19. t. m. potoval v Brazil. Tako bo vrnil pozornost predsedniku Figueiredu, ki se je pred časom mudil v Buenos Airesu. In bo še bolj utrdil sedanje prijateljske odnose do sosednje države, kajti po znanem tukajšnjem izreku, nas „vse družijo, nič nas ne loči“. Nič, razen nogometa.

Katici želimo poslušavci „Gallusa“ mnogo uspeha v njenih prizadevanjih.

G. Jožeta Malovrha že dolga leta poznamo kot solidnega baritonista mehkožametne barve. Tudi na tem koncertu je potrdil svojo nadarjenost za rahločutno muziciranje. Ambient mu je pri tem nekoliko pomagal. Mestoma nekoliko šibek je bil v duetu s sopranom.

Kot gost je sodeloval g. Vinko Klemenčič, znani pevovodja iz San Martina. V Tomčevi kantati je s svojim obsežnim, lepo obarvanim in močnim glasom izvedel dva zelo zahtevna solistična dela za bas-bariton. Škoda le, da je vreme tistih dni tudi njemu pustilo posledice. Vendar jih je junaško premagal.

V kvartetu kantate sta poleg ge. Katicice Lipušček-Peretti in g. Jožeta Malovrha dopolnilno sodelovala še gđc. Katica Lipušček (alt) in g. Ivan Rode (tenor).

O zboru samem le še skromno dobrotno opombo: Poleg že omenjene šibke zasedbe tenorja bi si poslušavci želeli tudi kak izrazit basovski „profundo“. In parkrat so soprani morda nekoliko preveč izstopili, čeprav so na splošno enoviti in lepo obarvani.

Ves koncert je na orglah mojstrsko, z vso potrebno, nje lastno obzirnostjo spremljala ga. Anka Savelli-Gaserjeva.

Oba zbora, Mladenke in mešanega je dirigiral dr. Julij Savelli. Marsikdo nas se mnogokdaj vpraša: Kaj, če ne

imeli dr. Savellija? Če bi ga „Gallus“ ne imel? Bi „Gallus“ še pel? Zbor nekako istovetimo z dr. Savellijem. In njega pogosto z „Gallusom“. Koliko težav in neprijetnosti je v teku treh desetletij potrežljivo prenesel, prebuhl, celo spregledal! Koliko prizadevanj vložil, da je zbor vzgojil do reprezentativne višine, s katero se vsi ponašamo.

Oglejmo si še program: Zakladnica skladb, ki so jih zlasti naši slovenski avtorji posvečali Materi božji, je neizbrana. In to tako po številu kot po obsegu in lepoti. Težko je reči, katera skladba je lepša, katera se je bolj vtisnila v ljudsko dušo. Koliko umetnih pesmi danes že povsod pojemo kot ljudske (npr. Marija, skoz življenje!) Zato morda res ni lahko izbirati program za koncert Marijinih pesmi, če naj bo omejen na pol drugo uro trajanja. Vendar menimo, da se je dirigentu posrečilo izbrati iz biserov pesmi najlepše, najprisičnejše, najvrednejše. Pravtako tudi v besedilih najsoodobnejše glede na problematiko naših dni.

Preseneča, da smo kar v polovici izvajanih skladb zasledili kot avtorja Alojzija Mava. A ob poslušanju izvedb, ob vtisu, ki so nam ga zapustile, smo sestavljalca programa razumeli. Mav je komponiral z dušo, z ljubeznijo. Mav vzbudi s pesmijo pevci in poslušalci razpoloženje, kakršno jima petje in poslušanje resnično spremeni v molitev. Mladenke so zapele uvodoma nje-

Novice iz Slovenije

UMRLI SO od 10. do 17. julija 1980:

LJUBLJANA — Angelca Likar r. Weiss; Adolf Gregorinčič, up.; Anton Horvat, up.; prof. Viktor Hrvatin; Milena Sparovec r. Pernel; Jože Novak, 54; Julijan Strnad, 51; Franciška Zabukovec r. Močnik; Nikolaja Zupan r. Pogačnik; Jože Košenina, up.; Andrej Lah, mag. ur.; Franc Kolar, politkomisar Gubčeve brigade, sedaj predsednik Ljubljanske kulturne skupnosti; Franciška Benulič, 90; Ivanka Lavrič, 70; Franc Erjavec; Josipina Kosmač; Minka Inkret r. Kovič; Angelca Bevc r. Černe, up.; Jože Lavš, up.; Josipina Perme, up. učit.; Franciška škof r. Jerala, 78; Dušan Medič.

RAZNI KRAJI — Ivanka Markovič, Glagovica; Anton Jombač, up.; Piran; Janko Rebolj, Črnuče; Lola Roš r. Vastič; Ivanka Kosec r. Orel, Mengeš; Jože Ppas, up. pleskar, Zagorje; Malči Lapajne r. Kos, up.; Idrija; Ivan Rijavec, pevovodja, 75, Idrija; Milena Rautar r. Žargi, Kamnik; Valerija Zlindra, up. učit., 86, Kostanjevica na Krki; Jože Dolenc, 64, Kaplja; Elizabeta Hliš r. Presečnik, 69, Šoštanj; Ma-

rija Ameršek r. Železen, Sevnica; Franc Škrjanc, 79, Dobrunje; Terezija Šeti- na r. Jamnik, Gorjančeva mama, Brod pri Šentvidu; dr. Alojzij Osterc, stolni kanonik, Maribor, pokopan v Kokori- čah pri Križevcih; Herman Kralj, sod- nik, Velenje; Ciril Hiti, Cerknica; Sa- bina Štamberger r. Lukačič, kmetica, Središče ob Dravi; Jože Stropnik, up., Kočevje; Anton Lobnik, Razvanje; Ka- rel Druškovič, 79, Ljubno ob Savinji; Vida Korošak, prof., prva predsednica Pomurskega slavističnega društva, Mur- ska Sobotka; Ciril Santa, Vevče; Gabri- el Makuc, Jurka vas; Lucijan Čibiel, gradb. inž., Kamnik; Franc Zupet, Šent- janz; Antonija Marčijan r. Jemec, 87, Dob pri Domžalah; Tončka Štrukelj r. Grandovec, Laporje; Marija Malovašič, Jeramova, Podjelovo brdo; Ana Ovar r. Berce, Ukanc-Bohinj; Janez Kušar, 74, up. vrtnar, Bled; Dušan Dostal, Ptuj; Neda Kozina r. Andrijašič, No- vo mesto; Avgust Spitaler, Hrastnik; Albina Weber, 70, Celje; Rozalija Jur- jevič r. Znidaršič, 79, Markovec; Vin- ko Weithauser, up., Tržič; France Bojc, 70, Dolenja vas; Anica Pestotnik r. Strnad, Nožice.

SLOVENCİ V ARGENTINI

Osebnostne novice:

Rojstvo: V družini dr. Karla Ferre- ro in ge. prof. Marjane roj. Homove iz Cinco Saltos se je rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime Ana. Čestitamo!

Nov slovenski diplomant: Na bue- nosaireski državni univerzi je diplo- miral za elektromehaničnega inženirja Andrej Grohar. Čestitamo!

ZLATA POROKA AŠČEVIH

V soboto 26. julija so Aščevi iz Vi- lla Loma Hermosa praznovali lepo slo- venost: ga. Lojzka in g. Ivan sta v družbi sina dr. Vitala in hčerke lie. Ve- re por. Bajuk, zeta inž. agr. Marka, o- smih vnukov, družinskih prijateljev ter polhograjskih sovaščanov obhajala 50- letnico svoje poroke. Od najbližjih je bila odsotna le hčerka Renata por. Ko- žina, ki živi v Kanadi in ju je na ta račun obiskala letošnje poletje.

Oba slavljena, sorodniki in gostje so se zbrali najprej k zahvalni sv. ma- ši v Slomškovem domu, ki jo je da- roval ramoški dušni pastir g. Jože Škerbec, nato pa k slavnosti večerji prav tam. Domačnost dvorane, ki je bila takšni slovenosti primerno ureje- na, je veliko pripomogla, da so udele- ženci lahko prisostvovali verskemu o- bredu v intimnem, zbranim razpolože- nju. Med sv. mašo je g. Škerbec čes- tital zlatoporočencema in razvijal globo- ke misli v zvezi z njunim jubilejem. 50 let skupnega zakonskega življenja, med- sebojne pomoči in zvestobe je vesel dogodek zlasti v današnjem času nestal- nosti, naveličanosti in sebičnosti. Po maši so se gostje preselili v gostin- sko sobo k pogurjenim mizam na ve- čerjo, ki se je v prijetni družabnosti zavlekla daleč čez polnoč. Ob dobri ve- čerji je znanec iz raznih naselij Ve- likega Buenos Airesa in daljne Men- doze lepo tekla beseda, pa tudi pesem. Ko je prišel čas za napitnico, se je dvignil prof. Božidar Bajuk in na za- miniv način lepo spregovoril malo za šalo, malo zares in končal s povabilom vsem prisotnim, da skupaj napijejo ju- bilantoma.

G. Ivan se je nato v imenu obeh zahvalil vsem za voščila in za navzoč- nost.

Lep večer je bil. Ga. Lojza in g. Ivan sta ga zaslužila. Saj delita vse, lepo

in žalostno, z nami, s slovensko skup- nostjo mislita in živita. Oba sta že zmlada imela smisel za javno delo.

Ga. Lojza, rojena na gradu Turnu na Gorenjskem, kjer je živela tudi pr- va slovenska pesnica Josipina Turno- grajska (poročena z znanim Lovrom Tomanom, pisateljem in poslancom na Dunaju, je bila prava teta mami ge. Aščeve. Še danes opozarja nanjo pred gradom spomenik iz leta 1830, s sloven- skim napisom), si je izbrala poklic u- čiteljice, ki ga je najprej vršila v Ko- privnici pri Rajhenburgu, nato pa v Polhovem Gradcu. V Koprivnici, rojst- nem kraju g. Ivana, kjer sta se spo- znala, je tudi organizirala otroški pev- ski zbor. Prav tako je v Polhovem Grad- cu nekaj let vodila cerkveni pevski zbor. Svoje orglarske sposobnosti pa je go- spa pokazala tudi tu v Argentini vča- sih pri svetih urah v Floridi, včasih na ženskih duhovnih vajah. Zmeraj je ra- da prisločila na pomoč, koder je vide- la, da je potrebna. Zelo cení slovenski tisk. Koliko let se je tedensko vo- zila daleč v Slovensko hišo po časo- pise za svoj okraj. Prav tako se je ves čas udeleževala in se še pri Zvezi že- na. Vselej ji je hudo za vsako prire- ditev, če se je zaradi katerega koli vzro- ka ne more udeležiti. Nikdar ne za- mudi prilike, da ne bi obiskala svojih prijateljev po širnem Buenos Airesu ali pa jim izkazala pozornost in v svo- jem gostoljubnem in prijaznem domu „na Čuruki“.

G. Ivan je študiral na vrtnarski in sadjarski šoli v Mariboru in diplomiral kot ekonom. S petindvajsetimi leti je bil že župan v Gorici na Štajerskem, kjer je vodil Ljudsko posojilnico. Prav tako je bil župan v Polhovem Gradcu v času med drugo svetovno vojno. Kot begunec leta 1945 je v Lienzu na Ti- rolskem organiziral preskrbo zelenjave za taborišče in vodil vrtnarstvo. V Ar- gentini je ves čas odbornik Vincenci- jeve konference, član KA, bil ustanov- ni član SLOGE, bil njen predsednik skozi 20 let in še vedno njen odbor- nik.

S samosvojitvijo njunih treh otrok sta svojo ljubezen in skrb razširila še na dvanajst vnukov, s katerimi se do- pisujeta, izmenjavata obiske in kadar je potrebno, spremljata v njih prvih korakih.

Jubilantoma dag Bog še veliko sreč- nih let v zdravju in zadovoljstvu!

Čestitkam se pridružuje tudi Svo- bodna Slovenija.

govo preprosto, nežno-prisrčno skladbo Lučke gorijo. Mešani zbor pa je izva- jal njegove: Kako si nam draga, Daj- te mi zlatih strun, Varuj nas ter Zdra- va Marija. Zadnja je bila napisana l. 1942 za zbor in orkester (ali orgle). Na koncertu v Argentini je morda do- živela svojo krstno izvedbo — med na- mi nedvomno —, kajti zelo malo je verjetno, da bi bila v domovini sploh kdaj izvajana. Odlikuje jo značilno ve- černo razpoloženje, ki mu daje svojo posebno, barvitost in mir — zvo- nenje ob mraku v naših domačih va- seh.

Skupaj z zborom Mlendenk sta me- šani in moški zbor zelo prepričljivo iz- vedla še drugi dve Mavovi skladbi: Kdo je ta? in Večerni zvon.

Ostali del programa so sestavljale še: v izvedbi Mlendenk Gruberjeva Po- joč se oglašimo, Hladnikova Zvonček, čuj, večerni ter neznane avtorja v Mavovi priredbi Lepa si, Marija.

Mešani zbor je interpretiral še Pre- mrlovo Mati dobrega sveta, Satnerje- vo S cveticami te venčamo, Nidristo- vo Tebi ta pozdrav doni ter Ave Ma- rija iz Foersterjeve opere Gorenjski slavček.

Zadnja točka programa je bila mo- gočna Tomčeva kantata Marija, Kra- ljica Slovencev. Na besedilo M. Eliza- bete je nastala v letih največje stiske našega naroda. V njej nas pesnica in

skladatelj vodiča po naših peterih naj- pomembnejših božjih poteh: na Brezje — s spominom na dni, ko je podoba Brezjanke bila kot begunka v Ljublja- ni —, Višarje, Ptujsko goro in Go- spo sveto, pri kateri se spev zlije v mogočno prošnjo: Ti pa naših src, ze- dinjene Slovenije, bodi Mati in Kra- ljica.

Ob tem koncu se občinstvo ni mo- glo zdržati odobravanja, čeprav je di- rigent pred koncertom prosil, naj se — upoštevajoč prostor — zdrže ploskanja. Dolgotrajen in navdušen aplavz je vsem, ki so nam pripravili ta lepi večer do- kazal, da smo ga bili veseli, zelo za- dovoljni in hvaležni.

Pa, še eno, tudi dobrohotno pripo- mo: Nad trideset let trdimo in se za- vedamo, da je „Gallus“ naš predstavi- ški zbor, ki nas je vselej dostojno pred- stavljaj, kjerkoli je nastopal. Nad tri- deset let spremlja vse naše pomembnej- še osrednje in krajevne, svetne in cer- kvne prireditve. Koncert je bil prire- jen kot javni izraz slovenske vklju- čitve v proslavo argentinskega Mari- janskega leta. Spričo tega smo — kljub lepo zasedeni cerkvi — upravičeno po- grešali mnoge predstavnike ustanov.

Ob njegovem novem uspehu „Gallu- su“ iskreno čestitamo in mu želimo ko- razno pot še naprej — kljub občasnim spodbikam.

dkp

OBLETNICA HLADNIKOVEGA DOMA V SLOVENSKI VASI

V nedeljo 27. julija so Slovenci iz vsega Buenos Airesa, skupno z vaša- ni praznovali 27. obletnico obstoja na- šega društva.

Dopoldanski program se je začel s slovensko sveto mašo, ki jo je daroval dr. Alojzij Starc v cerkvi Marije Kral- jice. Pri pridigi se je maševalec za- hvalil Bogu za opravljeno delo, zahva- lil prvi skupini slovenskih mož, ki je skupno z msgr. Janezom Hladnikom pri- čela z delom za ohranjanje in utrje- vanje slovenske misli, besede in člove- ka v tem predelu Velikega Buenos Ai- resa. Prosil je Boga, da bi današnji vaščani in člani društva ostali zvesti Bo- gu in slovenskemu narodu.

Najbolj goreče pa je pozival mla- dino naj stopa v Društvo in se vklju- čuje v njihovo delo, vse vaščane pa, naj se bolj povežejo s Slovenci iz drugih krajev v eno samo družino, v prid spo- lnoževanju slovenskega življenja.

Po opravljeni službi božji, se je več- ja skupina podala v Hladnikov dom, kjer je v veselem razgovoru dočakala kosilo.

Popoldanski program je pričel ob 16. uri na športnih prostorih Hladniko- vega doma, kjer sta predsednik Dru- štva Slovenska vas, g. Ignacij Glinšek in tajnica, ga. Marija Gorše, ob zvoki- h in petju argentinske in slovenske himne dvignila argentinsko in sloven- sko zastavo.

Nato so se navzoči pomaknili v dvo- rano, kjer se je razvil kulturni pro- gram, ki je bil posvečen slovenski pe- smi.

Po uvodnih besedah so vsi zapeli himno Slovenija v svetu.

Zatem je predsednik Društva poz- dravil zastopnike drugih slovenskih Do- mov iz Velikega Buenos Airesa in še posebej 60-letnika g. Janeza Petka CM, ki že blizu 25 let razvija plodovito ži- vljenje v vasi.

V pozdravnem govoru je predse- dnik izrazil željo, naj bi bilo to prazno- vanje en način s katerim bi Slovence ohranjal kulturo in lastnosti sloven- skega človeka. Geslu letošnjega Slo- venskega dne Slovenec sem, Slovence- čem ostati, je dodal geslo popoldanske- ga kulturnega programa: Slovenska pe- sem naj živi!

Sledila je akademija. Program, ki si ga je zamislil g. Stane Mehle, sta po- vezovala v lepi slovenščini Dani Iglič in Henko Kunc.

Prvi del je bil posvečen dvema ve- likima možema slovenske pesmi in be- sede, katerih 180-letnici rojstva praznu- jemo to leto. V počastitev pesnika Fran- ceta Prešerna je dekliški zbor „Zarja“ zapel dve Prešernovi: Zdravica in U- kazi, obe v priredbi Stanka Premrla. Med obema pesmima je Toni Kokalj recitiral pesem Vrbi.

Tako petju skupine, katero vodi ga. Zdenka Janova kakor gladkemu reci- ranju, so navzoči pritrdili z glasnim ploskanjem.

V priznanje škofu Antonu Martinu Slomšku so otroci slovenske šole po- dali lep šopek pesmi in recitacij. Otro- škí zbor je zapel tri Slomškove pe- smi: Eno rožco ljubim, v priredbi L. Kramolca, Matija Tomca Najboljše vin- ce za otroke ter Protnanovo Lahko noč. Med petjem so otroci gladko in lepo podali Slomškove misli o slovenskem jeziku in petju ter deklamacijo Tri ro- žice.

Veseli je bilo poslušati ta kratek del, ki je bil dobro pripravljen in iz- vrstno izpeljan. To je sad požrtvovalne- ga dela ge. Zdenke Jan in slovenskih učiteljic. Tako so smatrali tudi navzo- či, ki so z veseljem odobraval nastup.

Drugi del je bil posvečen folklor- nemu plesu in glasbi. Za uvod nastopu

folklorne skupine, ki jo vodi Bogo Ro- zina, je napovedovalec primerjal ži- vljenje s plesom.

Skupina je predstavila venček ple- sov in lepih koreografij, ki so bile vsem v veselje.

Nato je stopil na oder slavnostni govornik

Lojze Rezelj

Danes Slovenci v Lanusu praznuje- te obletnico ustanovitve društva Slo- venska vas. Naprošen sem bil, naj bi ob tej priliki spregovoril predvsem ro- jakom iz Slovenske vasi in vsem, ki ste se udeležili današnjega slavlja. Ne bo to slavnostni govor, kot je to navada, pač pa bom povedal nekaj misli vsem v premislek in spodbudo pri opravlja- nju velikega in požrtvovalnega dela za slovenstvo v svetu. Mons. Janez Hlad- nik, ustanovitelj Slovenske vasi je tako opisal začetek: „V Evropi imamo več kot deset tisoč brezdomcev. Potruditi se moram, da dosežem, da bi mogli najti v Argentini zatočišče. Dne 31. decem- bra 1945 sem podpisal kupno pogodbo za več parcel v Lanusu, da bi imel tako vsaj nekaj možnosti, kam poslati ljudi, če mi uspe da pridejo v Argentino. Ko sem dobil prva direktna poročila, sem se zavedel, da stopa predme realnost. V letu 1948 je prihajala ladja za ladjo. Po malem se je začelo odpirati delo, toda stanovanj ni bilo mogoče dobiti. Prvi, ki se je odločil postaviti si lastni dom v Lanusu je bil Jože Mehle. Isto- časno je začela rasti tudi Urbančevina. Medtem smo dobili prvi obisk našega ljubljenskega škofa dr. Gregorija Rožma- na. Sredi novembra smo ga povabili, naj ponese svoj blagoslov tudi v bodočo Slo- vensko vas. Bog daj, da bi našli tu sre- čo in mirno življenje rojaki, da bi v božjem miru dočakali povratek domov ali srečen odhod v večno domovino, ta- ka je bila molitev prevzvišenega in na- ša.“

Do ustanovitve društva je prišlo v začetku leta 1953. Začasni odbor se je tedaj imenoval „gradbeni odbor“. Na čelu mu je stal sedaj že pokojni Jože Mehle. Na prvem obnem zboru je dru- štvo dobilo svoje sedanje ime „Slovenska vas“. Za predsednika je bil izvoljen Jer- nej Kalan, katerega izvolitev se je po- novila tudi leta 1955. V dobo teh dveh let spada najhujše javno garanje vaš- čanov, saj so tedaj vse sobote in proste dni gradili stavbo, ki je postala njih kulturno središče. Pod predsedstvom Janeza Lužovca je v mesecu januarju leta 1957 prevzvil škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil društveni dom. Kas- neje se je Dom preselil na kraj, kjer danes praznujemo 28-letnico ustanovit- ve in ki nosi častno ime ustanovitelja msgr. Janeza Hladnika.

Tudi naselje je rastlo in tako danes ponosno rojaki iz Slovenske vasi gledajo na prvo slovensko cerkev zgrajeno v Argentini, na lepe domove, na Baragovo misijonšče, na dom sv. Vincencija.

Slovenska srca ne prenesajo življe- nja brez petja in rož. In sem našel do- move, ki že od daleč nosijo napis brez črk: tu žive Slovenci. In že ob prvih vrtnih vratih je začetek koščka sloven- skega raja: pokošena trava, gredice. Kar prijetno ti zaigra pri srcu. In v ozadju hiše v brajdo speljana trta, košček lepo zarašle trave, grmičji in ro- že. Prav gotovo tu žive veseli, dobri ljudje, čeprav tudi nje tare skrb za vsakdanji kruh. Kos domovine v tujini pomeni tisto okolje, kjer se bo srečno in zadovoljno počutil ne le obiskovalec, ampak ki naj bo predvsem v ponos in srečo naši slovenski mladini.

Ko gledam nazaj na opravljeno delo smo vsi ponosni in veseli. Veliko je bilo

storjenega. Predolga bi bila lista imen- tistih, ki so vse to delo opravili, a ne moremo imenovati imena, ki nam je vsem tako drago.

Nato je govornik napravil bežen pregled v našo zgodovino in pomembno vlogo slovenskega duhovnika v njej. Po- sebej je pokazal na delo duhovnikov v Slovenski vasi, predvsem pok. msgr. Janeza Hladnika in lazaristov. V na- daljevanju je naslovil besedo mladini in med drugim dejal: „Vi, mladi, pa vidite sledeče: Smo Slovenci ne gle- de na drugi ali tretji rod. Vaši starši so od doma prinesli tudi poslanstvo, ka- terega morate vi izpolniti, ker drugih ni, da bi namesto vas opravili delo, ki vam je naloženo. Prav gotovo je to žrtve za vas, a vidite, da brez žrtve ni uspehov in če ne verjamete, samo pogledajte na Slovensko vas in boste lahko ugotovili s kakšnimi žrtvami je bilo združeno de- lo vaših staršev. Tudi oni bi raje uživali življenje v ugodnosti, pa so se dobro zavedali poslanstva in ga izpolnili v polni meri.“

Ideja za katero moramo vsi, prav vsi veliko delati in žrtvovati nam mora biti jasna: Vsemu našemu rodu je leto 1945 ukazalo obrat v novo smer... Bog obr- ne!

Samo kdor veruje, da so na svetu ideali, ki so realni in torej dosegljivi, pa čeprav se nam morda zdijo visoki, samo kdor je pripravljen zanje se tudi žrtvovati, samo tak človek lahko zaživi polno življenje. Samo tak človek more pipomoči, da bo jutri svet vsaj malo boljši, kakor pa ga je našel, ko je v zibelki zajokal. Samo tak bo slovenstvu v oporo, samo tak tudi v korist „novi domovini“, ki potrebuje močnih in zve- stih ljudi, dobrih državljanov. Če v pre- teklosti res ni vse bilo idealno izpeljano — skušajmo narediti bolje v prihodnje.

Mladi in stari! Kako danes, ko celo neverne množice po svetu čutijo, da jim preko nauka Petrovega naslednika pri- haja edina možna rešitev, danes, ko veje še posebno močan in osvežujoč veter krščanstva preko človeštva, danes, ko na drugi strani še pred kratkim strastni oznanjevalci smrti narodov go- vorijo o nujnosti osebe, družine, naroda — kako danes biti črnogled?

Dragi rojaki, „slovenska trda tlaka“ je res vedno bila in bo trda tlaka. To- da še vedno je rodila novo življenje. In ga bo tudi zdaj. Res pa je, da to sveto tlako prenesejo samo taki, ki so v sebi močni, pripravljeni, da jim ob tem delu nikdar ne bo dano slišati aplavza.

Za zaključek popoldanskega progra- ma so člani pevskega zbora, ob spreml- javi orkestra, zapeli, pod vodstvom g. Ivana Meleta, Borisa Franka To je ti- sti kraj, Franz Schubertovo Pesem pa- stiric, Avsenikov Le spomin, deklica in S pesmijo našo.

Te vesele melodije so pripravile vzdušje za družabni del.

Med programom, in v povezavo na- stopov, je g. Čiril Jan recitiral odlom- ke Novakove Zgodbe pesmi.

J. B.

OBVESTILA

NEDELJA, 17. avgusta:
Slovensko romanje v Lourdes ob 15.30 uri.

PONEDELJEK, 18. avgusta:
Sestanek Lige žena-mati v San Mar- tinu ob 18.30. Govorila bo ga. Mira Eckerjeva.

NEDELJA, 24. avgusta:
V San Martinu zganjanje in sprejem novih članov v članstvo Slovenskega doma. Ob 11.30 sv. maša, ob 13 spre- jem in skupno kosilo.

V Slovenskem domu v Berazateguiju ob 16. uri občni zbor.
V Slomškovem domu mladinski dan. (Nad. na 4. str.)

Poljska v hudih gospodarskih škripcih

V prevodu prinašamo intervju revije Der Spiegel z dne 4. t. m. s polj- skim kritikom režima Jackom Kuro- nom. Njegovo temeljito poznanje polj- skih razmer in stvarna presoja polo- žaja dopolnjujeta skope podatke tu- kajšnjega časopisja o sedanjih stvarkah na Poljskem. Korun je bil zaradi svoje uničujoče kritične disertacije „Mo- nopolni socializem“ moskovske inče- aretiran leta 1964. Kmalu po izpustit- vi na svobodo je na pomlad 1968 bil eden vodij študentskega upora in znova obsojen na triletno ječo. Izhaja iz delavske družine, star 45 let, bivši funkcionar poljske mladinske zveze in docent na Varšavski univerzi za druž- bene vede. Leta 1976 je s sedemnajsti- mi kolegi ustanovil organizacijo KOR (Komite za družbeno samooobrambo), ki se je tedaj zavzela za stavkujoče v Ursusu in Radomu. Danes šteje organi- zacija na tisoče sodelavcev po vsej dr- žavi in je režimu nevarna opozicija.

Spiegel: Gospod Kuron, več kot 20 poljskih državnih obratov je v preteče- nih tednih stvarkalo. Za kaj gre pri teh nezakonitih stvarkah?

Kuron: Prvič je število 20 krepko podcenjeno. Po podatkih KOR-a (Ko- mite za družbeno samooobrambo) so bile doslej stavke v 68 podjetjih in te- mu ni videti konca. In drugič bi morali pravzaprav najprej vprašati: Zakaj tako pozno? (Po poročilih listov pa je 11. t. m. naval stavk zajel že nad 150 podjetij — op. ur.)

Spiegel: Zakaj tedaj tako pozno?

Kuron: Zivljenjska raven že dolgo pada. To priznava celo vlada. Poleg te- ga primanjkuje blaga in dobrin; in stvari, ki se včasih začasno dobe, so vedno dražje.

Spiegel: Po temu sodeč, je vzrok stavkam stalna preskrbovalna kriza z osnovnimi živili?

Kuron: Ne samo to. Na področju zdravstva, oskrbovanja z zdravili, da, na vseh življenjskih področjih je za- radi napredujočega nenačrtovanja in ne- sposobnosti nastala taka polomija, da ima povprečni Poljak svoje razmere za nevzdržne.

Spiegel: In vlada, država ne more ničesar ukreniti proti temu?

Kuron: Ne bi tu o tem razpravljaj, če predstavlja to državno vodstvo sploh kako avtoriteto. Dejansko gre zdaj za to, da enostavno nihče več ne verja- me v sposobnost državnega vodstva za opravljanje svojih nalog. Vodstvo je po- vsem odpovedalo. Kot opozicija smo dol- ga leta opozarjali, da se ne more od prebivalstva zahtevati po eni strani žrt- ve in jih po drugi imeti za mladoletni- ke.

Spiegel: Vendar je šlo pri stvarkah za določene zahteve in zelo določen vzrok: npr. povišanje cen mesenini.

Kuron: Podražitev ne predstavlja strukturno izboljšanje vprašanja cen, temveč čisto preprosto tatvino. Isto se dogaja pri pregledovanju proizvodjalnih norm na področju izdelovanja strojev.

V vsej industriji se časi za proizva- jalna dela krajšajo — na škodo priza- detih delavcev.

Spiegel: In ti ukrepi so sprožili stavke?

Kuron: Oba dejavnika sta učinkova- la kot signal.

Spiegel: Pozornost zbujata jasna raz- ličnost teh delavskih uporov z onimi iz leta 1970 in 1976. Namesto da bi šli na cesto in zaneli ljudsko jezo, se potegujejo zdaj delavci za pogajanja z vodstvom podjetja ali partije. Kdo je pri tem režiser?

Kuron: Ne more se tajiti štiriletnega delovanja dobre organizirane opozicije. Vedno smo trdili in pisali, da se je za svoje pravice treba boriti v podjetju, ne pa na cesti. Velik vpliv ima (ile- galni) časopis Robotnik (Delavec), ze- lo razširjen v delavskih krogih.

Spiegel: Menite s tem, da sledi polj- ski delavec napotkom opozicije?

Kuron: Gotovo ne samo tem. De- lavci so si nabrali skušen iz prejšnjih delavskih bojev. Leta 1956 in 1970 so potekali zelo burno in krvavo in zah- tevali mnogo človeških življenj.

Spiegel: Vlada in partija sta se tudi topot odpovedali dokazovanju va- še moči. Sta tudi oni brali Robotnika?

Kuron: Že v začetku julija, ko je iz- bruhnil val stavk, je KOR pozival de- lavce naj ne izzivajo državnih orga- nov. Delavci so se tega držali, a še vedno obstaja možnost, da bodo s silo udušili stavke.

(Nad. na 4. str.)

V San Martinu bo v nedeljo, 24. avgusta

žegnanje

ob 32 - letnici sv. maše za Slovence, in

sprejem novih članov

v članstvo Slov. doma v San Martinu.

Sporod: Ob 11,30 sv. maša v cerkvi zavoda Presv. Srca.

Ob 13 v dvorani Slov. doma sprejem novih članov

in SKUPNO KOSILO

za vse člane in prijatelje Doma.

Nakaznice za kosilo bodo na razpolago pri odbornikih in v Domu (na telefon: 755-1266).

Slovensko planinsko društvo v Argentini

prireja v NAŠEM DOMU v SAN JUSTO 30. avgusta ob 21

POMLADANSKI PLANINSKI PLES

Topla večerja, bogat srečolov, dobra postrežba.

Sodeluje orkester "PLANIKA"

13. dan Zveze slovenskih mater in žena

6. SEPTEMBRA V SLOVENSKI HIŠI

ob 19 sv. maša za vse matere in žene

ob 20 v veliki dvorani:

- govor gospe Valentine Finkove
- recitacija Kunčičevi pesmi „Slovenski materi“ (izvajajo otroci Prešernove šole) in
- DOLENJSKA VEČERJA

Vsi lepo vabljeni! — Vstopnice pri odbornikah.

Zavetišče dr. Gregorija Rožmana

31. AVGUSTA OB 11

T A B O R

prisrčno vabi vse rojake naročnike in prijatelje k slovesnemu odkritju spominskih plošč v oddelkih „Gen. Rupnik“ in „Upravnik dr. Hacin“. To bo ob deseti obletnici Zavetišča.

KREDITNA ZADRUGA SLOGA Z.O.Z.

KDAJ STE ZADNJIČ OBISKALI SVOJO ZADRUGO?

Ali veste, da je vsakdo, ki je kdaj vložil v zadrugo — pa čeprav pred mnogimi leti — še vedno njen član in da se je vsa ta leta glavnici avtomatsko pripisoval odgovarjajoči dobiček?

Ali veste, da imate kot član zadruge velike in še posebne ugodnosti?

Pridite, pogledajte svoj račun, pomenimo se za bodoče!

V SLOGI JE MOČ!

POLJSKA V HUDIH...

(Nad. s 3. str.)

Spiegel: Imate to (KOR-ove napotke) za moder postopek?

Kuron: Nerodno mi je priznati, da je ta naš postopek moder. Sicer bi morali hvaliti tudi tistega, ki je nehal jesti majhne otroke. Državno vodstvo se umika, ker je preganjano. Če pa bi ugotovilo, da se mu ni treba več umikati, bi tega ne storilo. To je vsa njegova modrost.

Spiegel: Vsekakor razpolaga poljsko vodstvo v pravem pomenu besede z udarno policijo in po potrebi tudi z vojsko.

Kuron: Gre za to, da nima več zupanja v te, ki naj bi v danem primeru zatrli vstaje. Ti organi so besni na vodstvo, ki se ne čuti več varno.

Spiegel: Zakaj je policija tako besna?

Kuron: Ker mora zmeraj ona po ko stanj v ogenj. Počuti se kot grošni kozel med pritiskom od zgoraj in pritiskom od spodaj. Poleg tega vidijo ti, od trde roke vzgojeni ljudje v popuščajoci držbi vodstva znak šibkosti. To je nevaren položaj. Kajti če bi se vodstva vendarle odločila za trdi nastop, bi to pomenilo samomor na obeh straneh.

Spiegel: Stavkarji so zahtevali boljše oskrbo z življenjskimi potrebščinami in povišice plač do 20%. Imate zahteve za upravičene?

Kuron: Stvar je v tem, da ta pot ne vodi nikamor. Spirala zahtev in povišic se vije in vije. V železniških delavnicah v Ostrow-Wielkopolski smo

npr. zahtevali najprej 4% več. Ko je državno vodstvo brez obotavljanja na to pristalo, so zahtevali stavkovni odbori do 20%.

Spiegel: In to se zdi tudi opoziciji preveč?

Kuron: Denar nima kritja; gre za inflacijski denar. To bo stavkovni val samo podaljšalo.

Spiegel: Vsekakor je vlada sestavila — kot nedavno v Wrocławu — takomenovane Odbore za preprečevanje stavk, v katerih naj bi sindikati in Delavski upravni odbori zastopali delavce pri vodstvu podjetja.

Kuron: Povišice skušajo že profilaktično odobriti: Kjer obstaja nevarnost stavk, naglo povišajo plače.

Spiegel: Ponovno vprašanje: Ali je opozicija proti masivnim povišicam?

Kuron: Ta način sploh ne more učinkovati. Kajti če se vleče odejo na eni strani nase, se nujno odkrije na drugi strani. Najbolj nazorno lahko to opazujete pri preskrbi z živili. Ker zahtevajo delavci v podjetjih več mesa, ga v svoji delavski kantini dobijo, zato ga pa v trgovinah povsem zmanjka.

Spiegel: Imate za to stvarne primere?

Kuron: Mnoge. Vzemite delavsko mesto Ostrow-Wielkopolski. V začetku julija je tam stavkala podružnica tovarne Ursus. Uspeh: takojšnja povišica plač. Nato se je stavki pridružilo delavstvo drugih tovarn. Zahtevali so tudi dovoljšno preskrbo z mesom. Tudi to so jim izpolnili takoj in temeljito. Tako temeljito, da ni bilo v vsem mestu več dobiti mesa. Nato so v Ursusu in drugod zopet stavkali. Morali so,

O B V E S T I L A

(Nad. s 3. str.)

SOBOTA, 30. avgusta:

V Slovenski hiši nadaljevanje Filozofskega ciklusa predavanj dr. Milana Komarja. Pričetek ob 16. uri v mali dvorani.

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Našem domu v San Justo ob 20. uri družabni večer v priredbi Slovenskega Planinskega društva.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi od 18. ure naprej TISKOVNA RAZSTAVA združena s knjižnim sejmom.

DRUSTVENI OGASNIK

Seja Medorganizacijskega sveta bo v petek, 22. avgusta, ob 20. uri v Slovenski hiši.

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 8 do 8.30 ure na radio Antartida.

P O I Z V E D B A

Prosimo naročnike in bralce, ki so morda poznali gospo ANTONIJO DRUZINA, ki je živela pred leti v Buenos Airesu na ulici Moreno 2827, da sporočijo naši upravi, če imenovana še živi in kje.

Uprava Svobodne Slovenije

ZAVETIŠČE DR. GREGORIJA ROŽMANA

V NEDELJO, 31. AVGUSTA 1980

10. obletnica blagoslovitve temeljnega kamna 5. obletnica blagoslovitve in otvoritve

ob 11.30 uri sveta maša

Odkritje spominskih plošč

Generalu LEONU RUPNIKU in dr. LOVRU HACINU

(Cenjene goste se prosi, da prinese jedilni pribor)

Prosimo, poravnajte naročnino!

SFZ

SDO

Slomškov dom

te vabita na

MLADINSKI DAN

24. AVGUSTA 1980

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

MARCELO T. DE ALVEAR 1241, PRITL. CAPITAL FEDERAL T. E. 393-3536

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20. Zahtevati določitev ure na privatni telefon 666-4366.

ORGANIZACION
ESLOVENA INMOBILIARIA

T. E. 651-5885

HIPOLITO YRIGOYEN 2946 - S. JUSTO

O. E. vam predlaga naslednje uvodne nepremičninske naložbe:

- 4 Ha, 2000 m od Rute 3, na Km 41,5. Cena: \$ 85.000.000.—.
- 1 Ha z manjšo hišo, 2000 m od Rute 3, Km 41. Cena: \$ 26.000.000.—.
- 5 Ha na Ruti 3, Km 72. Cena: \$ 50.000.000.—.
- 13 Ha, 800 m od Rute 3, Km 72,5 z dvema hišama in s 150 kv. metri velikim pokritim skladiščem. Cena: \$ 160.000.000.—.
- Industrijska frakcija, 7.500 kv. metrov, na Avda. Santa Catalina (v bližini Mercado Central). Cena: \$ 200.000.000.—.
- Frakcija 8.114 kv. metrov, 86 m od Rute 3, Km 39. Cena: \$ 150.000.000.—.

Vaš telefonski klic ali obisk nas počasti.

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Uredniški odbor:

Miloš Stare, dr. Tine Debeljak,

Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 3824
	Registro Nacional de la Propiedad
	Intelectual N° 1.419.886

Naročnina Svob. Slovenije za l. 1980: za Argentino \$ 88.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 93.000.—; ZDA in Kanada z avionsko pošto 40 USA dol.; obmejne države Argentine 35 USA dol.; Avstralija 60 USA dol.; Evropa 43 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa z navadno pošto 35 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101, BUENOS AIRES, T. E. 33-7213

KREDITNA ZADRUGA

"SLOGA" Z.O.Z.

BME. MITRE 97

RAMOS MEJIA

T.E. 658-6574

654-6438

URADNE URE:

PONEDELJEK, SREDA IN PETEK
OD 15. DO 19. URE

PODRUŽNICA:

SLOVENSKI DOM - SAN MARTIN

CORDOBA 129 - T.E. 755-1266

TOREK IN ČETRTEK OD 18. DO 20. URE

Dr. MIHAEL STARIHA

SPLOŠNA KLINIKA

špecialist za krvne bolezni

Ordinira v ponedeljek, torek, četrtek in soboto. Predhodne prijave po T. E. 628-0943.

Zapiola 2402

Castelar

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

CANGALLO 1642

BUENOS AIRES

prtičije, pisarna 2

T. E. 35-8827

raka. To se zgodi lahko samo v trenutku kakega izbruha. In tedaj ne bi prišlo do nove Prage, temveč do stanja kot v Afganistanu. Če smem uporabiti primerjavo, bi moglo priti do druge Budimpešte 1956. A na vse načine bomo skušali to preprečiti.

Spiegel: Kako se bo torej nadaljevalo na Poljskem?

Kuron: Odločilno je to, da se stavkovno gibanje ne more ustaviti; nadaljevalo se bo včasih v večjih, drugič v manjših izmerah. Jeseni bo gotovo večje.

Spiegel: Kako bi se moglo to preprečiti?

Kuron: Edini izhod vidim v takojšnji možnosti svobodnih delavskih združenj.

Spiegel: A to bi kaj malo spremenilo na gospodarski krizi.

Kuron: V trenutku, ko bi nastali demokratsko voljeni sindikati, bi se položaj spremenil. Na Poljskem smo vsi delavci ene tovarne. Če bi delavci sami odločili, bi bilo ljudstvo pripravljeno prevzeti potrebne žrtve in odgovore.

Spiegel: Ali vam bodo sledili delavci, ki zahtevajo 20% povišic, čeprav vedo, da država nima denarja?

Kuron: Sedanje protestno gibanje je važno zato, ker je začetek nove delavske usmerjenosti. To je edina rešitev za našo deželo. Pot v demokracijo in obenem v premaganje krize. Samo v svobodnih volitvah organizirana družba lahko sprejme zadovoljiv program.

Spiegel: Boste zmogli?

Kuron: Če bi imeli eno do treh let časa, sem prepričan, da bi zmogli.

slite, da bo take postopke KGB ponovil?

Kuron: Danes bo bistveno težje. Vlada bo morala delati z zametnimi ročavicami. Ne dvomim pa, da bodo vendarle poskusili.

Spiegel: Uradno obstajajo tudi na Poljskem sindikati, o katerih vsakdo ve, da so komaj kaj več kot prenosno jermenje partijske volje. V nekaterih stavkajočih podjetjih so bili odkriti na strani tovarniškega vodstva. Ali ne bo avtoriteta teh sindikatov spodkopana zaradi dopuščanja (nezakonitih) delavskih odborov?

Kuron: Ker je partija že do kraja kompromitirana, gotovo ne more biti avtoriteta sindikatov še bolj spodkopana. Ravno danes sem dobil poročilo o sestanku v železniškari delavnic v Ostrow-Wielkopolski. Tam so delavci zastopnike sindikata enostavno izžvižgali.

Spiegel: Po stavki v Lublinu je predzadnji teden Politburo svaril pred „zbujanjem zaskrbljenosti naših prijateljev“. Mišljena je bil seveda Sovjetska zveza. Vidite tudi vi nevarnost za vsekakor možen poseg Velikega brata?

Kuron: To je bilo zadnje možno utemeljevanje. Upam pa, da ni naša vlada povsem na glavo padla.

Spiegel: Se ne bojite, da bi prišlo do intervencije kot v Pragi?

Kuron: Mislim, da bi sovjeti vkorakali le v primeru, če bi šlo za nasilno odstavitev vladajočih sil.

Spiegel: Kako bi reagiralo ljudstvo na tak poseg?

Kuron: Upam, da je poljsko ljudstvo zmožno tako organizirati se, da sovjeti ne bodo podvzeli takega ko-

ker njihove družine enostavno niso imele več kaj jesti.

Spiegel: So delavci dosegli svoj namen?

Kuron: Zdaj skušajo ves okraj oskrbeti z mesom. Z mesom, ki ga bodo odtegnili kakemu oddaljenemu področju. Prejeli smo že sporočila, da je v Czestochowi prodaja živil močno reglamentirana. Tako nastaja na drugem koncu dežele zelo napet položaj.

Spiegel: Uspešna pogajanja s podjetji so skoro v vseh primerih vodili svobodno izvoljeni stavkovni odbori in so njih sestavo dnevno menjali. Mar ni partija s tem priznala te nezakonite odbore kot dejanske delavske zastopnike?

Kuron: Da, morala je to storiti. Kjer so se ustanavljali taki odbori, partija nikakor ni mogla mimo njih. S časom bo seveda poskušala zopet odstraniti take zaupnike, tako kot bo partija vselej skušala zabraniti vsako organizacijo, katere ne more kontrolirati.

Spiegel: Mislite, da bo partija kasneje te odbore prepovedala?

Kuron: To se lažje opravi z metodami korupcije, diskriminacije, s prikritimi grožnjami in podobnimi sredstvi. Pripovedujem o tem, ker dobro vem, kaj se je zgodilo z delavsko komisijo v Stetinu, ustanovljeno po stavki 1970. En član komisije je bil obtožen dozdevnega posilstva, drugemu so s tem pretili. Tretjega so umorili z dozdevnim samomorom. Druge so odpravili pod ničevimi pretvezami. Nekdo je prosil za stanovanje in ga dobil v nekem čisto drugem kraju.

Spiegel: To se je zgodilo že pod Gierkovim vodstvom partije. Ali mi-